

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)
В.Є. Єрмаченко

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **073 Менеджмент**
Освітній рівень **третій (освітньо-науковий)**

Вид дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Завідувач кафедри
міжнародного бізнесу та
економічного аналізу

І. П. Отенко

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.
Протокол № 1 від 29.08.2019 р.

Розробники:

Отенко І. П., д.е.н., проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічного аналізу.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна необхідна для формування загальних знань щодо системи принципів та способів управління економічною безпекою, методів та засобів її забезпечення. Основними завданнями вивчення дисципліни «Управління економічною безпекою» є: засвоєння основних концепцій та системи управління економічною безпекою та їх використання в формуванні ключових стратегій дослідження проблем сучасного менеджменту; оволодіння методами та інструментами вирішення завдань безпекоорієнтованого управління для здійснення та реалізації стратегії аналізу наукової проблеми з менеджменту.

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх докторів філософії інтегрованої сукупності знань, вмінь та навичок високого рівня в предметній області, що направлені на отримання нових наукових знань, підготовку до захисту дисертації.

Курс	2	
Семестр	3	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	20
	семінарські, практичні	20
Самостійна робота		110
Форма підсумкового контролю	залік	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Сучасні теорії менеджменту	Стратегії менеджменту
Філософія науки	Крос-культурний менеджмент
Методологія та організація наукових досліджень	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
вміння виявляти актуальні проблеми на засадах безпекоорієнтованого управління	сутність принципів безпекоорієнтованого управління та шляхів їх практичного застосування
знання з економічної безпеки для розв'язання навчальних, комунікативних, професійно орієнтованих та науково-дослідних завдань	вирішення навчальних, комунікативних, професійно орієнтованих та науково-дослідних проблем для забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання
вміння застосовувати та розвивати методологічний інструментарій управління економічною безпекою для ідентифікації та вирішення актуальної проблеми в ході наукового дослідження та отримання кінцевого результату	практичне застосування інструментарію управління економічною безпекою для проблем наукового дослідження

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Система управління економічною безпекою

Тема 1. Понятійно-категоріальний апарат управління економічною безпекою

- 1.1. Еволюція концепції економічної безпеки.
- 1.2. Понятійний апарат управління економічною безпекою.
- 1.3. Міждисциплінарний характер навчальної дисципліни «Управління економічною безпекою».

Тема 2. Інституціональні засади формування системи управління економічною безпекою

- 2.1. Інституціональне середовище формування системи управління економічною безпекою.
- 2.2. Нормативно-правове поле управління економічною безпекою.
- 2.2. Інститути управління та сприяння економічній безпеці.
- 2.3. Соціо-культурна відповідальність управління економічною безпекою.
- 2.4. Когнітивна складова управління економічною безпекою.

Тема 3. Організація системи управління економічною безпекою

- 3.1. Системний підхід до організації управління економічною безпекою.
- 3.2. Декларативно-інструктивне забезпечення управління економічною безпекою.
- 3.3. Механізми та способи управління безпекою організації.

Змістовий модуль 2. Методологія управління економічною безпекою

Тема 4. Фінансовий моніторинг та методи фінансової розвідки

- 4.1. Організація та завдання фінансової розвідки України.
- 4.2. Методичні рекомендації з організації фінансового моніторингу.
- 4.3. Внутрішній фінансовий моніторинг.
- 4.4. Процедури виявлення шахрайства.

Тема 5. Бізнес-аналітика в управлінні економічною безпекою: принципи, підходи до організації та методи

- 5.1. Керівництво ВАВОК.
- 5.2. Методи бізнес-аналітики.
- 5.3. Аналіз потреб та інтересів.
- 5.4. Аналіз фінансово-економічної ефективності.

Тема 6. Конкурентний аналіз в системі економічної безпеки та його методи

- 6.1. Методи аналізу конкурентів та параметрів конкуренції.
- 6.2. Дослідження цінової та товарної пропозиції конкурентів.
- 6.3. Вивчення каналів збуту та портфеля брендів.
- 6.4. Стратегії просування.

6.5. Дослідження рекламно-маркетингової активності.

Тема 7. Інтернет інструменти економічної безпеки

7.1. Відкриті джерела інтернет розвідки.

7.2. Методи та прийоми отримання інформації через ресурси Інтернет.

7.3. Аналіз сайтів конкурентів.

7.4. Методи обробки інформації.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у здобувачів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі підсумкової контрольної роботи як залік з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання здобувача після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля (максимальна сума – 40 балів).

Порядок проведення поточного оцінювання знань здобувачів. Оцінювання знань здобувача під час лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання індивідуальних дослідницьких проектів проводиться за такими критеріями:

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

активна робота на лекційних та практичних заняттях;

перевірка практичних завдань за заданою темою;

перевірка індивідуального дослідницького проекту за заданою тематикою.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться у формі письмової контрольної роботи, яка включає теоретичні питання, тестові запитання та практичні завдання для розв'язання.

Порядок проведення поточного оцінювання знань здобувачів. Оцінювання знань здобувача під час практичних та лабораторних занять проводиться за такими критеріями: розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою у процесі розгляду проблемних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків під час виконання індивідуальних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання здобувача або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів. У ході оцінювання лабораторних робіт увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку.

Критеріями оцінювання індивідуального дослідницького проекту є: здатність проводити критичну та незалежну оцінку певних проблемних питань; застосування аналітичних підходів; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі визначення загальної суми балів за семестр на основі технологічної карти.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної Здобувача слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного та підсумкового контролю упродовж семестру дорівнює або перевищує 60.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час заліку, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Практичні заняття	Завдання за темами	Підсумкова контрольна робота	Індивідуальний дослідницький проект	Усього
Змістовий модуль 1.	Тема 1	2	2				4
	Тема 1	2	2				4
	Тема 2	2	2				4
	Тема 2	2	2	5			9
	Тема 3	2	2				4
	Тема 3	2	2	5			9
Змістовий модуль 2.	Тема 4	2	2				4
	Тема 5	2	2	5			9
	Тема 6	2	2	5			9
	Тема 7	2	2		20	20	44
Усього		20	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

5.1. Основна

1. Кавун С. В. Система економічної безпеки: методологічні та методичні засади : монографія / С. В. Кавун. – Х. : ХНЕУ, 2009. – 299 с.
2. Куркін М. В. Контроль та захист економічної безпеки діяльності підприємства : навч. посібн. / М. В. Куркін, В. Д. Понікаров, Д. В. Назаренко. – Х. : ІНЖЕК, 2010. – 297 с.
3. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012 – 256 с.
4. Отенко І. П. Теорія управління безпекою соціальних систем: навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Н. О. Москаленко, Г. Ф. Азаренков. – Х.: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. - 220 с.
5. Пономаренко В. С. Концептуальні основи економічної безпеки : монографія / В. С. Пономаренко, С. В. Кавун. – Х. : ХНЕУ, 2008. – 255 с.

5.2. Додаткова

6. Власюк О. С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку / О. С. Власюк; Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України. – К., 2008. – 48 с.
7. Новикова О. Ф. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізм забезпечення / О. Ф. Новикова, Р. В. Покотиленко. – Донецьк : Прима, 2006. – 407 с.

5.3. Інформаційні ресурси

8. Офіційний сайт Державної служби фінмоніторингу України: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=ru>.